

Waardevol Tiel

WERKGROEP VOOR CULTUURHISTORIE EN LEEFOMGEVING
UITGAVE FEBRUARI 2024 NO. 2

WAARDEVOL TIEL

voortzetting van
Milieuwerkgroep Tiel

www.waardevoltiel.nl

Voorzitter:
Arnoud Reijnen

Secretaris:
John van Mil
De Kranshof 86
4005 DC Tiel
john@vanmil-tiel.nl
06-53757004

Penningmeester:
Ronald van Lith
Wadenoyenlaan 279
4006 AD Tiel
rhvanlith@gmail.com
contributies/donaties
ING betaalrekening:
NL17INGB0003386081
t.n.v.

“WAARDEVOL TIEL”
werkgr cultuurhistorie/leef-
omg. te Tiel
BIC : INGBNL2A

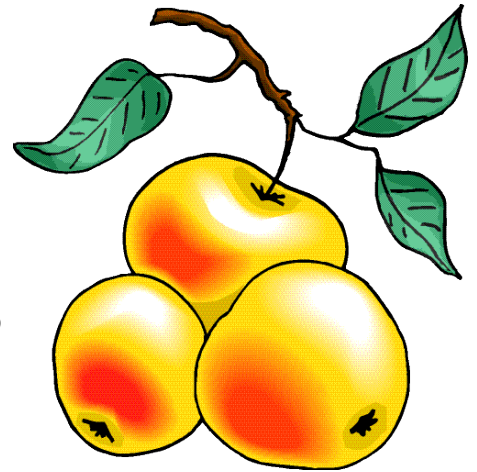
Info en contact:
waardevoltiel@gmail.com

Redactie: Ton Schiltmans

Kraan

Ons havenkraanproject is weer een stapje verder door de realisatie van een model op schaal, geheel belangeloos gemaakt door een modelbouwer. Hoewel, toch ook wel met een stukje eigenbelang, want de maker heeft vanuit zijn woning goed zicht op de plaats waar de molen zou moeten komen. En daar is hij zeer mee ingenomen; hij is namelijk minstens zo enthousiast over het project als wij. Het is dan ook niet het met buizen gevormde silhouet geworden wat Peter Schipper aanvankelijk voor ogen had. Want bij nader inzien zou dat een klimobject voor kinderen kunnen worden, met gevaar dat zij in de gracht vallen. Nee, het is een echte havenkraan geworden, die in het echt zo'n vier meter hoog zal zijn, met een inwendig tredwiel, wanden van gepotdekselde planken, een leistenen dak, dat overgaat in een zinken dakje op de top met de draaibare giek. Voorts een raampje met kruisende roeien zodat de mensen het mechaniek binnen kunnen bekijken.

Jan van Doesburg gaat een nieuwe fotomontage maken met het model, uitvergroot in verhouding met de omgeving, op de plaats waar de kraan moet komen.

Zoutkeet

Een aantal jaren geleden werd de Zoutkeet, dat uit de zeventiende of begin achttiende eeuw daterende beeldbepalende gebouw waarna de Zoutkeetstraat is vernoemd, door Waardevol Tiel en de Oudheidkamer aangemeld voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst. Maar tot onze teleurstelling besloot de monumentencommissie dat de Zoutkeet daar niet voor in aanmerking kwam. Wat haar bezwaren precies waren is niet helemaal duidelijk, net zo min als bekend is of de commissie voorafgaand aan dat besluit een diepgaand onderzoek naar de geschiedenis van het gebouw heeft gedaan. Men zou mogen verwachten dat er bij de beoordeling met bepaalde maatstaven wordt gewerkt, wat ook vast wel gebeurd zal zijn. Maar hoe objectief die zijn, of kunnen zijn, is de vraag. De uitvoering van een bouwhistorisch onderzoek werd toentertijd in ieder geval niet nodig geacht. Dat lijkt soms ook pas te gebeuren wanneer al tot sloop is besloten, zoals dat bijvoorbeeld ook bij de Julianaschool aan de orde was. Daar kwam in het bouwhistorisch rapport naar voren dat de school rijksmonumentwaardig had kunnen zijn, wanneer een niet al te ernstig stukje oorlogsschade op de juiste manier was gerepareerd. Waar tevens aan werd toegevoegd dat de monumentale waarde blijkbaar door de Gemeente Tiel over het hoofd was gezien en verzuimd was de school als gemeentelijk monument aan te merken. Bovendien was er ook nog een ernstig stuk oorlogsgeschiedenis aan de school verbonden, maar dat leidde er toch niet toe dat de voorgenomen sloop werd afgeblazen. En aldus geschiedde ook met de Zoutkeet, die, in harmonie met haar directe omgeving, een eeuwenoude beeldbepaler was in het silhouet van de stad. Niet altijd als zoutkeet, want in de achttiende eeuw was er een klosbaan gehuisvest. Daarin gingen, tijdens de regentenperiode, de eerste plaatselijke discussies tussen orangisten en patriotten over in handgemeen. Kortom een gebouw waaraan geschiedenis vastzat. Het bouwhistorisch rapport, voorafgaand aan de voorgenomen sloop, stipte daarbij ook nog enkele unieke bijzonderheden aan. Maar de sloop verliep verder volgens plan.

Overigens zijn wij van mening dat ook met panden die op zichzelf een mindere of zelfs geen monumentale waarde hebben, zorgvuldig moet worden omgegaan wanneer zij een bijrol spelen in een monumentale omgeving of gevellijn. Zou men een dergelijk pand vervangen door iets heel nieuws, dan wordt de beleving van het historisch beeld aangetast. Het wordt dan als een gaaf gebit met een gouden tand: wel duur, maar geen gezicht. Reden waarom wij graag zien dat bepaalde delen van de binnenstad als beschermd stadsgezicht worden aangemerkt. Het lijkt er op dat we daarvoor de handen op elkaar krijgen bij het gemeentebestuur, maar door een tekort aan gekwalificeerde ambtenaren schiet het helaas niet goed op met een concreet beleid. Het wachten is dus op de volgende ramp.

Folder

Gebleken is dat onze club bij de gemiddelde Tielenaar bekendheid mist. Dat komt mogelijk doordat wij in stilte veel goed doen, om het in de woorden van Olie B. Bommel te zeggen. Maar omdat wij toch zeer gebaat zijn bij een brede steun van het Tielse publiek en ons voortbestaan afhankelijk is van aanwas en verjonging van het ledenbestand, willen wij toch meer in de openbaarheid treden. Daartoe heeft John van Mil een aantal plannen opgezet. Eén daarvan is de vervaardiging en verspreiding van een wervende folder, waarin in woord en beeld onze activiteiten en het doel van ons bestaan duidelijk worden gemaakt.

Deze folder is inmiddels in een flinke oplage gedrukt. Dit met financiële bijstand van de Oudheidkamer en ontworpen door een graficus.

De bedoeling is om de folders neer te leggen nabij de balie van diverse openbare gelegenheden.

Stadsgidsen

Er is een initiatief van de Oudheidkamer en het gemeentebestuur van Tiel om een gilde van stadsgidsen in het leven te roepen. Daartoe is een oproep gedaan aan vrijwilligers die groepen mensen door de stad willen leiden en boeiend kunnen vertellen over haar rijke en bijzondere historie. Er hebben zich inmiddels al enkele personen aangemeld. Deze krijgen eerst nog wat scholing van plaatselijke geschiedkundigen, alvorens als stadsgids ingezet te worden.

Park Lingerijck

Zoals al wel te voorspellen viel, zijn de bezwaren tegen het bestemmingsplan “Anders Wonen en voedselpark Lingerijck” door de Raad van State ongegrond verklaard. Hoewel de bezwarenmakers vooral moeite hadden met Anders Wonen, een bijzonder huisvestingsproject voor kwetsbare Tielse inwoners, leidde dat bezwaar ook tot opschorting van de plannen voor het voedselbos. Dat project zit namelijk met Anders Wonen in hetzelfde wijzigingsbesluit. Doordat het lang duurde voordat de Raad van State de bezwaren in behandeling nam, dreigde het voedselbos een stevige subsidie mis te lopen. Om die reden heeft de RvS op het laatste moment toch een tandje bij gezet, waarmee de subsidie werd veiliggesteld. Dat wil ook zeggen dat met de aanleg van het park op korte termijn zal worden gestart.

Zonnekalender

Het lijkt er op dat het serieus gaat worden met een replica op ware grote van het Medelse zonneheilgdom. Willem Spekking is bezig er mensen voor te interesseren. Zo heeft hij ook contact gezocht met landschapsarchitect, Dirk Oomen. Die was

direct geïnteresseerd. Zijn eerste gedachte is dat er voor de reconstructie naar een plaats gezocht zou moeten worden in de natuur, voor beleving en sfeer, met een mooi uitzicht op de horizon, maar vooral op de zon. Hij zou op zoek willen gaan naar een verstilde plek in de uiterwaarden. Zijn idee is om er dan een attractie van te maken met wandelroute voor toeristen en bewoners van Tiel. Als er een koppeling gemaakt kan worden met de stad, zo oppert hij, dan profiteren de horeca en het museum er ook van. Daarom denkt hij dat de Kleine Willemswaard misschien de beste optie is.

Overigens is er sprake van een zonneheuvel. Hoe hoog zo'n heuvel mag of moet zijn is van invloed op de juiste werking van de seizoenenkalender. Naar het oosten is in de Kleine Willemswaard wellicht een vrij zicht op de horizon mogelijk, maar de stralen van de avondzon in het westen, worden op maaiveldhoogte gehinderd door dijken en het silhouet van de stad. Maar als de heuvel hoog genoeg wordt zou dat mee kunnen vallen. De vraag is dan wat Rijkswaterstaat, die vooral heiligheid ziet in ruimte voor de rivier, daar van zal vinden. Het adagium van deze rijksdiens is dat voor elke schop grond die hinderend in de rivierloop moet er elders dan ook een schop grond uit moet. Dus als de grond voor de opbouw van de zonneheuvel uit de waard zelf komt dan is het evenwicht niet verstoort, zou je menen.

**Komende vergadering donderdag 15 februari.
Aanvang 19.30 uur. Plaats: Kerkstraat 32.**

Vergaderingen 2024

donderdag 21 maart

donderdag 18 april

donderdag 16 mei

donderdag 20 juni

donderdag 18 juli

donderdag 19 september

donderdag 17 oktober

Agenda voor de vergadering van Waardevol Tiel op 15 februari 2024.

1 Opening

2 Notulen en actielijst van 18 januari 2024.

3 Mededelingen en ingekomen stukken.

4 Extra agendapunten.

5 Actualiseren lopende projecten.

6 Wat verder ter tafel komt en rondvraag.

7 Sluiting en vaststellen volgende vergadering.